Participatieraad Haarlemmermeer

Reactie op rapport Rekenkamercommissie Haarlemmermeer inzake de klanten van de Voedselbank

1. Algemeen

De Participatieraad heeft in het najaar van 2021 aan de Rekenkamercommissie (RKC) gevraagd om een onderzoek te willen instellen bij klanten van de Voedselbank. De Participatieraad had al geruime tijd signalen dat klanten van de Voedselbank onvoldoende geholpen werden bij het uit de schulden geraken. En daarmee geen mogelijkheid konden vinden om zelfstandig in een zodanig inkomen te kunnen voorzien dat zij geen hulp van de Voedselbank meer nodig zouden hebben. De Participatieraad heeft op 17.3.2022 een ongevraagd advies uitgebracht met aanbevelingen voor verbetering van de schuldhulpverlening. Dit advies bevat tal van aanbevelingen die in dit kader behulpzaam kunnen zijn. Wij zijn de RKC erkentelijk dat zij dit onderzoek hebben willen uitvoeren.

2. Bevindingen Rekenkamer

Helaas ziet de Participatieraad in de resultaten van het onderzoek de signalen bevestigd. Het meest schrijnend vindt de Participatieraad het dat de gemeente, ondanks haar verplichtingen op grond van de wet (WGS), kennelijk vrijwel volledig afwezig is (pag. 27) in het bieden van hulp en ondersteuning. Het enkele feit dat de gemeente de organisatie Plangroep heeft ingeschakeld om, in haar opdracht, mensen uit de schulden te halen ontslaat haar niet van de verplichting om daar daadwerkelijk, via toezicht/ controle, inhoud aan te geven. En zonodig aanvullende maatregelen te treffen. De Participatieraad vindt dat de bevindingen van het onderzoek een dramatische ontwikkeling voor de betrokken gezinnen laten zien. Om gezinnen uit de armoede te krijgen en een menswaardig bestaan te bieden, zoals andere inwoners dat ook kennen, vindt de Participatieraad dat een drastische en radicale koerswijziging door de gemeente, op korte termijn, zou moeten worden ingezet.

3. Beleid

In de ogen van de Participatieraad zou het gangbare beleid bijgesteld moeten worden. Dat zou betekenen dat doelen, per groep van klanten, zouden moeten worden geformuleerd. Uitgangspunt, wat de Participatieraad betreft, zou moeten zijn dat binnen 3 jaar na 2022 substantiële resultaten zichtbaar zouden moeten zijn. Wij denken daarbij aan twee dingen:

a. Van de klanten van 1.1.2022 zijn er over 3 jaar minder dan 25% over;
b. Van de nieuwe instroom van klanten wordt, door een nieuwe aanpak, ervoor gezorgd dat zij niet langer dan een half jaar klant bij de Voedselbank behoeven te blijven;

Wij verwachten een actieve rol van de gemeente (regie, coördinatie, monitoren en evaluatie). De voortgang op het boeken van resultaten zou iedere zes maanden, per 1 april resp. 1 oktober aan de gemeenteraad moeten worden gerapporteerd. Maandelijks zou er naar de geleverde prestaties gekeken moeten worden.

Het college heeft besloten om opnieuw, via aanbesteding, de schuldhulpverlening uit te besteden. De Participatieraad hoopt dat er vooral lering wordt getrokken uit de tekortkomingen van Plangroep.

Om ervoor te zorgen dat er voldoende tijd en kwaliteit beschikbaar komt voor de regie en coördinatie en toezichthoudende en controlerende taken bij die externen (schuldhulpverleners en bemiddelaars) stelt de Participatieraad voor dat het college structureel geld beschikbaar stelt. En wij stellen voor dat onverwijld mensen worden aangetrokken die aan de hoge vereisten voor het kunnen invullen van de rollen en verantwoordelijkheden voldoen. Zij zouden een stevige counterpart voor

externen moeten zijn om gelijkwaardig te kunnen opereren. En daarbij de kwaliteit en effectiviteit van de schuldhulpverlening te waarborgen.

4. Uitwerking

De participatieraad stelt voor om drie groepen klanten te onderscheiden:

a. Zij die zich nieuw aandienen;
b. Zij die minder dan 3 jaar klant zijn bij de Voedselbank; (240 klanten op 1.2.22)
c. Zij die langer dan 3 jaar klant zijn bij de Voedselbank; (115 klanten op 1.2.22)

Ten aanzien de eerste groep stellen wij voor deze, direct bij de aanmelding voor een toets om toegelaten te worden tot de hulp van de Voedselbank, te koppelen aan een schuldhulpverlener/ casemanager. Met de opdracht om te zorgen dat betrokkene niet langer dan een half jaar aangewezen zal zijn op de hulp van de Voedselbank.

Wat de tweede groep betreft stellen wij voor om te beginnen met degenen die het langst bij de Voedselbank lopen (2 - 3 jaar). Zij zijn waarschijnlijk al gekoppeld aan een bemiddelaar of schuldhulpverlener. Per klant wordt, door de vertegenwoordiger van de gemeente, met de bemiddelaar/ schuldhulpverlener, bekeken wat de situatie van betrokkene is. En wat er zou moeten gebeuren om deze, uiterlijk binnen een jaar 'zelfstandig' in voldoende inkomen te kunnen voorzien om zonder de hulp van de Voedselbank verder te kunnen. En vervolgens de groepen die 1 – 2 jaar resp. 0 – 1 jaar klant zijn bij de Voedselbank op soortgelijke wijze te beoordelen en zonodig te helpen. In het geval een klant niet gekoppeld is aan een bemiddelaar/ schuldhulpverlener wordt daarin onmiddellijk voorzien.

Wat de derde groep klanten betreft stellen wij voor dat wordt begonnen met degenen die het langst bij de Voedselbank klant zijn. En dat ook zij behandeld worden op dezelfde wijze als de klanten uit groep b. Uiterlijk medio 2023 zou van ieder van deze klanten een beeld moeten zijn van hun problemen en perspectieven.

Wij vinden het voor het toekomstperspectief van mensen belangrijk dat zij voortdurend zicht krijgen op hun schulden en wanneer die naar verwachting afbetaald zullen zijn en hoe voorkomen kan worden dat opnieuw schulden gemaakt worden. Bij dat overleg zou ook steeds aandacht moeten worden besteed aan datgene waar mensen behoefte aan hebben. Ook bewindvoerders zouden hierin regelmatig moeten voorzien. Bij al die contacten zou bezien moeten worden waar de kosten naar beneden kunnen of de inkomsten omhoog. Want er zijn tal van regelingen* die de inkomsten kunnen verhogen. Kortom op persoonlijk niveau zullen – pro actief - maatwerkoplossingen moeten worden gecreëerd. Zonodig moeten mensen geholpen worden bij het doen van aanvragen om van regelingen gebruik te kunnen maken. Verder zou iedere klant actief geholpen moeten worden bij het vinden van passend werk, mogelijk te beginnen met vrijwilligerswerk.

Tenslotte: Voedselhulp via de Voedselbank moet niet structureel worden.

Hoofddorp 22 augustus 2022

* Zorg-, huur-, kinderopvangtoeslag, kind gebonden budget, aanvullende inkomensvoorziening ouderen, individuele inkomenstoeslag, bijstand, bijzondere bijstand, energietoeslag, Haarlemmermeer doet mee;